

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA

DISSERTATIONES

Redigit
PÁL FODOR

Institutum Historicum Sedis Centralis
Studiorum Philosophicorum
Academiae Scientiarum Hungaricae
Budapestini, 2019

MAGYAR TÖRTÉNELMI EMLÉKEK
ÉRTEKEZÉSEK

A Szent Korona hazatér

A magyar korona
tizenegy külföldi útja (1205–1978)

Szerkesztette:
Pálffy Géza

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézet
Budapest, 2019

Készült az MTA BTK TTI „Lendület” Szent Korona Kutatócsoport által elnyert
Lendület kutatási projekt (2012–) támogatásával.

© A szerzők, 2019

© MTA BTK, 2019

A borítón látható képek származási helye:

Bayerische Staatsbibliothek, München

Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest; Parlament, Budapest

Magyar Távirati Iroda, Budapest

A kötet térképeit Nagy Béla (MTA BTK Történettudományi Intézet) készítette.

A képeket Gödölle Máttyás és Kocsis Gabriella gyűjtötte és szerkesztette.

Fotó: Fényes Tamás, Kardos Judit, Kármán Gábor, Pálffy Géza, Papp Jenő,

Soós Lajos, William J. Sumits, Szelényi Károly, Vigovszki Ferenc.

Az angol összefoglalókat Glant Tibor és Pálosfalvi Tamás készítette.

A mutatókat Soós István állította össze.

2. kiadás

ISBN 978-963-416-139-4

ISSN 2063-3742

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás,
a nyilvános előadás, a rádió- és televízióadás, valamint a fordítás jogát,
az egyes fejezeteket illetően is

Kiadja az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Történettudományi Intézet

Felelős kiadó: Fodor Pál

A könyvsorozat logóját Szakács Imre festőművész készítette

Nyomdai előkészítés:

MTA BTK Történettudományi Intézet

tudományos információs témacsoport

Vezető és kiadói szerkesztő: Kovács Éva

Borító: Böhm Gergely

A védőborítót Böhm Gergely tervének felhasználásával készítette:

Horváth Imre

Tördelés: Hudecz Andrea és Horváth Imre

Olvasószerkesztő: Bardi Erzsébet

Nyomdai munka: Séd Könyvkiadó, Kereskedelmi

és Nyomdaipari Kft., Szekszárd

Felelős vezető: Dránovits Anna

TARTALOM

Contents

PÁLFFY GÉZA: A Szent Korona tizenegy hazatérése (Bevezető)	9
<i>Coming Home: The Eleven Returns of the Holy Crown</i>	
<i>to Hungary (Introduction)</i>	42
1. BÉCSBŐL, 1205	
ZSOLDOS ATTILA: Az Árpádok koronája először külföldön (Bécs, 1205)	49
<i>The Crown of the Árpáds Abroad for the First Time (Vienna, 1205)</i>	70
2. DALMÁCIÁBÓL, 1242	
ZSOLDOS ATTILA: A magyar korona menekítése a tatárjárás idején	
(1241–1242)	73
<i>Rescuing the Hungarian Crown at the Time of the Mongol</i>	
<i>Invasion (1241–1242)</i>	88
3. CSEHORSZÁGBÓL, 1305	
SKORKA RENÁTA: A Szent Korona kalandos körutazása	
az interregnum éveiben (1301–1310)	91
<i>The Adventurous Trip of the Holy Crown around the Realm</i>	
<i>in the Years of the Interregnum (1301–1310)</i>	120
4. AUSZTRIÁBÓL, 1463	
PÁLOSFALVI TAMÁS: Koronázástól koronázásig. A korona elrablása	
és hazatérése (1440–1464)	125
<i>From Coronation to Coronation: Stealing and Regaining</i>	
<i>the Hungarian Holy Crown (1440–1464)</i>	166
5. BÉCSBŐL (1563, 1572), MAJD PRÁGÁBÓL, 1608	
PÁLFFY GÉZA – TESZELSZKY, KEES: Koronázási jelvényeink leghosszabb	
távolléte: Erdélyből Bécsen és Prágán át Pozsonyig (1551–1608)	169
<i>The Longest Foreign Absence of the Hungarian Coronation Insignia:</i>	
<i>from Transylvania to Pozsony/Pressburg/Bratislava, through</i>	
<i>Vienna and Prague (1551–1608)</i>	267

6. BÉCSBŐL, 1664	
PÁLFFY GÉZA: A legkevésbé ismert menekítés: a Szent Korona az 1663–1664. évi török háború idején	273
<i>The Holy Crown during the Ottoman War of 1663–1664</i>	318
7. OSZTRÁK–NÉMET FÖLDRŐL, 1687	
PÁLFFY GÉZA: A magyar korona először német földön (1683–1687)	321
<i>The Hungarian Crown on German Soil for the First Time (1683–1687)</i>	361
8. ÚJRA BÉCSBŐL, 1712	
HENDE FANNI: A Szent Korona a Rákóczi-szabadságharc idején (1703–1712)	365
<i>The Holy Crown during the Rákóczi War of Independence (1703–1712)</i>	391
9. A CSÁSZÁRI KINCSTÁRBÓL, 1790	
SOÓS ISTVÁN: Koronánk a bécsi kincstárban (1784–1790)	395
<i>The Hungarian Crown in the Viennese Treasury of Emperor Joseph II (1784–1790)</i>	479
10. ORSOVA UTÁN ISMÉT BÉCSBŐL, 1853	
HERMANN RÓBERT – MANHERCZ ORSOLYA: A magyar korona a szabadságharc idején és után – föld felett, majd föld alatt (1848–1853)	483
<i>The Hungarian Holy Crown during the War of Independence and then under the Ground (1848–1853)</i>	558
11. AMERIKÁBÓL, 1978	
GLANT TIBOR: A Szent Korona a tengerentúlon és az utolsó hazatérés (1944–1978)	563
<i>The Holy Crown in the U. S. and the Last Return (1944–1978)</i>	605
Képjegyzék / <i>List of Illustrations</i>	606
Térképjegyzék / <i>List of Maps</i>	615
Személynévmutató / <i>Name Index</i>	616
Helynévmutató / <i>Place Index</i>	629